

100 LET HRAVÉ ARCHITEKTURY 1918 - 2018

Jméno žáka

ÚVOD

V letošním roce slavíme významné výročí
- sto let od založení samostatné československé republiky.
V těchto sto letech se vystřídala celá řada architektonických stylů.

Vybrali jsme pro vás několik na představení celé této škály.
Za posledních sto let měly největší vliv společenské změny, nové myšlení a filosofie. Na architekturu zejména pak nové materiály a technologie, které umožnily stavět zcela novým způsobem.
Od průmyslové revoluce se vše zrychluje, vzdálenosti se zkracují, hranice mizí.
Do této doby jednotlivé slohy trvaly více než sto let.
Posledním velkým slohem bylo baroko.
Pak následují styly. Doba, kdy se jejich "móda" udrží, se zkracuje.
Dnes to můžete vidět velmi hezky na tom, co si oblékáme.
Móda se mění čtyřikrát do roka.
Jaký vliv má zrychlování na naši architekturu dnes?
Na náš život?
Na naši planetu?

Na obrázku Hundertwasserhaus, architekt F. Hundertwasser

KUBISMUS - KONSTRUKTIVISMUS

Kubismus byl jeden z prvních architektonických a uměleckých stylů ve dvacátém století. Princip kubismu spočívá v tom, že předmět nezobrazuje jen z jednoho úhlu, ale z mnoha úhlů současně. Zobrazovaný předmět byl rozkládán až na nejjednodušší geometrické tvary (především krychle - latinsky cubus), které byly pak pomocí fantazie skládány do obrazu. U některých architektů došlo k velmi výraznému ovlivnění kubismem, jejich stavby samozřejmě musely být především funkční, proto nelze hovořit o čistém kubismu.

Příklady: Dům U Černé Matky Boží v Praze na Starém Městě, architekt Josef Gočár, Vila stavitele Bedřicha Kovařovice v Praze pod Vyšehradem od Josefa Chochola

na obrázku detail kubistického domu Diamant v Praze, architekt Emil Králíček

Konstruktivismus byl název pro architektonické a umělecké hnutí, které se rozšířilo zejména v Rusku po Říjnové revoluci 1917 až do počátku 30. let. Ve velké míře ovlivnil tento styl Kubismus, ze kterého si zanechal oblibu v konstrukci a geometrii. Směr zdůrazňoval technickou dokonalost a krásu hmoty, účelnost stavby a odmítal každý luxus. Prolínal se s raným funkcionalismem. Na rozdíl od něj dává větší důraz na dynamismus (vertikalita konstrukcí, diagonály).

Architekti: Konstantin Melnikov, Vladimír Šuchov, Karel Řepa, František Kyncl, Adolf Foehr

Na obrázku dům architekta Konstantina Melnikova v Moskvě

● Úkol 1. KUBISMUS – KONSTRUKTIVISMUS

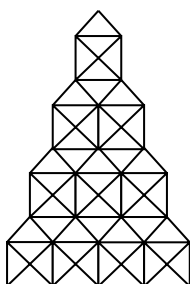
Podle charakteristiky kubistického stylu, který rozkládá geometrické tvary na další a poté je znovu sestavuje v jeden útvar a tím vznikají nové pohledy a rozměry. Nyní si jednoduše ukážeme, jak to může být zábavné. Staňme se tak na chvíli kubistickými architekty a umělci.

Nejprve namalujeme domeček jedním tahem. Vyzkoušejte to vícekrát na vedlejší papír. Nakreslete domečků více vedle sebe, můžete je namalovat i na sebe a nakonec propojte podle své fantazie namalované domečky tak, aby společně vytvářely jeden obrazec.

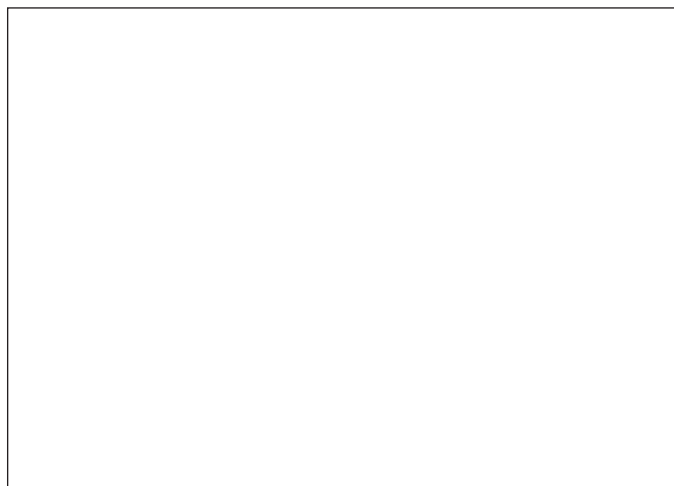
Postup

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

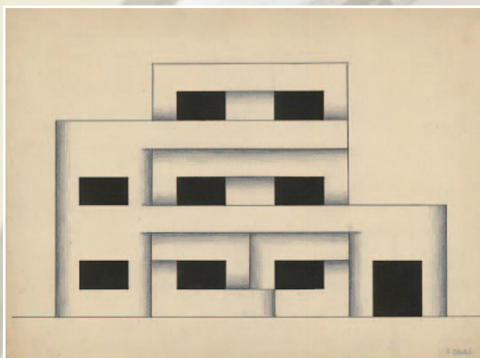
Příklad

Místo pro tvou fantazii

FUNKCIONALISMUS

Funkcionalismus klade důraz na funkci stavby a také na požadavky průmyslu. Používají se v ní převážně nové materiály (např. šamotové cihly, železo nebo beton). Předchozí styly a slohy byly označeny za přeplácené a byly nahrazeny geometrickou čistotou tvarů. Dekorace ustupuje do pozadí, podobně jako barva. Funkcionalismus využívá pěti hlavních prvků: sloupky, umístěné pod stavbou, což uvolnilo místo pro zeleň a volný pohyb; střešní zahrady, nahrazující zeleň, kterou zabral prostor stavby; volný půdorys, umožňující volné členění prostoru; pásová okna rozjasňující prostor; volné průčelí, kde se okna neváží na vnitřní dělení stavby.

Příklady: Terasy Barrandov Praze, architekt Max Urban,
Kostel Jana Nepomuckého v Praze, architekt Jaroslav Čermák
Obchodní dům Brouk a Babka (Dům knihy) v Ostravě, architekt Karel Kotas

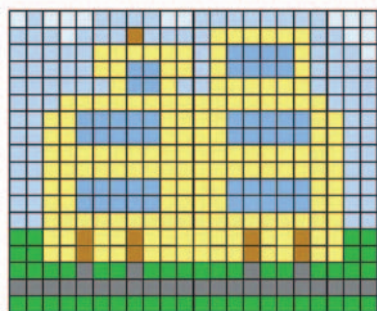
Na obrázku návrh průčelí vily, Vít Obrtel

● Úkol 2. FUNKCIONALISMUS

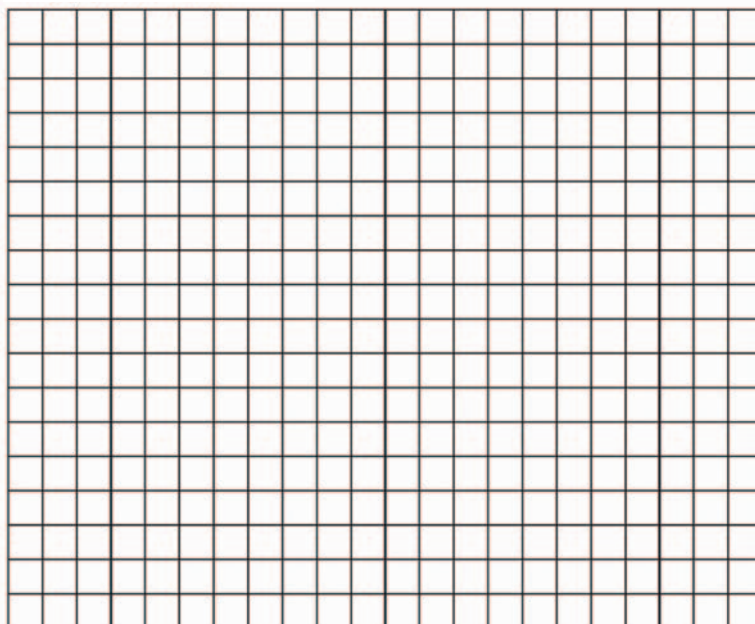
Funkcionalistický styl dbal na funkčnosti a jednoduchosti. Tento styl též jako v kubismu používal geometrické tvary, převážně se používaly čtverce a obdélníky, které se různě na sebe skládaly a díky tomu vznikaly stavby, které byly na pohled velmi jed-

noduché, ale praktické. Jak takovou budovu namalovat si vyzkoušíme na této čtverečkové síti do, které dům zakreslíte. Nejprve si vytvořte základní obrys budovy a poté do ní vyznačte okna a dveře. Použijte barvy (pastelky), aby byl obrázek barevný.

Příklad

Místo pro tvou fantazii

BRUTALISMUS - MODERNÍ ARCHITEKTURA

Název **brutalismus** vychází z francouzského (béton) brut. Styl používá však nejen beton, ale i cihly a prosklenou ocelovou konstrukci. Stavby nepoužívají omítku a přiznávají tak svůj stavební materiál jako dekorativní prvek. Můžeme vidět odhalené cihly či betonové kvádry. Dominantou stavby se často stává technický prvek stavby.

Brutalismus zdůrazňuje opakování a pravidelnost podobně jako předchozí styly, navíc ovšem má jistou monumentalitu a mohutnost. Na rozdíl od funkcionalismu a jiných stylů nemá brutalismus přesně daný soubor pravidel, každá budova je osobním vyjádřením autora.

Příklady: obchodní dům Prior v Olomouci, architekt Jan Melichar, budova Transgas v Praze, architekt Václav Aulický, komplex Thermal v Karlových Varech, architekti Věra Machoninová a Vladimír Machonin

Na obrázku Nová scéna Národního Divadla v Praze, architekt Karel Prager

Moderní architektura je soubor mnoha architektonických stylů. Společným rysem je zejména zjednodušování a omezení zdobnosti. Její rozvoj začíná zejména po druhé světové válce a po následující tři desetiletí se stala dominantním stylem pro budovy firem a institucí. Zkuste zapřemýšlet a srovnat si styly o kterých jsme dosud mluvili a které znáte jiné z této doby. Co mají společné a co rozdílné? (zaměřte se například na materiály a funkci budov)

Na obrázku Chrám jednoty v Chicagu, architekt Frank Lloyd Wright

● Úkol 3. BRUTALISMUS – MODERNÍ ARCHITEKTURA

I když název tohoto stylu vychází ze slova „brutální“, nemusí být vždy nehezký a nevkusný. Základním materiálem byl beton, ze kterého se nejen stavěli domy, ale také různé pomníky a potřebné městské vybavení (lavičky, zastávky, atd.). Moderní architektura, která spojuje všechny styly

20. století, přinesla do tváří měst nové stavby, které byly velmi odvážné a pro mnohé lidi velmi překvapivé. Tato doba nám přinesla velké uvolnění fantazie a posouvá hranice toho, co je možné. A proto si na tomto úkolu můžeme vyzkoušet domalovat brutalisticko-moderní stavbu podle sebe.

OD Kotva, Praha

Místo pro tvou fantazii

POSTMODERNÍ ARCHITEKTURA - MINIMALISMUS

Postmoderní architektura vychází z moderního stylu, kde se vše stavělo stejně, uniformně po celém světě. Nejdůležitější nebylo jak stavba vypadá, převládá důraz na funkčnost. Brzy se tak architekti chtěli od této jednotvárnosti oprostit. Znovu se vrací pro inspiraci do historie, opět se objevují antické vlivy - ovšem ve své podobě z 19. století. V druhém směru se postmoderna ubírá zcela novým směrem. Využívá současné technologie a vytváří stavby, které dosud nebyly realizovatelné. Jako krásný příklad jistě znáte operu v Sydney. U některých staveb se zdá, že popírají gravitaci. Důležitý je humor, barva, nové tvary a další.

Příklady: Hasičská stanice č. 4, Indiana, architekt Robert Venturi, Tančící dům v Praze, architekt Frank Gehry

Na obrázku detail průčelí budovy Disney team, Burbank, architekt Michael Graves

Minimalismus skládá předměty ze základních geometrických prvků. Důraz je zde na jednoduchost. Odstraňuje vše nepodstatné, aby mohl pozorovatel vnímat jen to co je hlavní. Minimalistický umělec dává přednost čisté linii, tvaru a omezuje i materiál jen na funkční minimum. Dojem by měl být klidný a vyvážený.

Příklady: klášter trapistů v Novém Dvoře, architekt John Pawson, Fotbalový stadion v Braze, architekt Eduardo Souto de Moura

Na obrázku Apartmánová budova v provincii Gifu Kitagata, Japonsko, architektka Kazuyo Sejima

● Úkol 4. POSTMODERNÍ ARCHITEKTURA – MINIMALISMUS

Postmoderní architektura již zasahuje do dnešní doby. Zachovává si moderní prvky a myšlenku, ale přináší i nové přístupy k architektuře. Převážně se snaží moderní prvky zasadit do již stávajících městských zástaveb, tak aby svým vzhledem vycházel z prostředí ve které se nachází a zapadl tak mezi již postavené stavby. Samozřejmě je na těchto stavbách vidět více fantazie architektů a umělců,

něž v jiných časových etapách. Jako příklad nám může sloužit tančící dům v Praze. Vaším úkolem je vymyslet a vmalovat stavbu nebo stavby do tohoto obrázku, tak aby byly úplně podle vás. Můžete jednotlivé budovy přemalovat a dát jim, tak postmoderní vzhled. Můžete si vytisknout i panorama vašeho města.

POZNÁVAČKA

Po přečtení popisů stylů k nim zkuste přiřadit stavby:

- a) kubismus
- b) funkcionalismus
- c) konstruktivismus
- d) minimalismus
- e) brutalismus
- f) modernismus
- g) postmoderna

1) Garáže Gosplan, K. Melnikov

2) Opera v Sydney, J. Utzona

3) Administrativní budova, Ludwig Mies van der Rohe

4) Falling water, F.L. Wright

5) Teatro Teresa Carreño, T. Marciano

6) Vila v Praze na Vyšehradě, J. Chochol

7) Vila Tugendhat, Ludwig Mies van der Rohe

1-c, 2-g, 3-d, 4-f, 5-e, 6-a, 7-b

ZADÁNÍ PRÁCE

Kreativní část je určená pro žáky 3. a 4. tříd, kteří se svými vyučujícími a ve spolupráci s architekty, historiky umění nebo odborníky z oblasti památkové péče, připraví za každou oslovenou třídu šest obrázků vybrané moderní stavby a krátký multimediální medailon o moderních stavbách v okolí.

VÝTVARNÁ SEKCE

Techniky, které mimojině mohou děti použít: malba, koláž, kresba, tisk

K tomu pak mohou využít těchto nástrojů: tempera, akvarel, inkoust, tuš, uhel, tužka, pastel.

Formát je A3 (297 x 420 mm)

Formát je důležité dodržet, jinak práce nelze zařadit.

HODNOCENÍ

Jednotlivé práce zhodnotí samy děti a vyberou šest nejlepších, které budou vystaveny na školním panelu na hlavní výstavě v Galerii Mánes, dále pak v Bratislavě a posléze ve světě.

MULTIMEDIÁLNÍ SEKCE

V krátkém, 1–2 minuty trvajícím multimediálním medailonu (video/animace/prezentace) představit moderní architekturu daného města či kraje.

Jednotlivé práce se objeví na sociálních sítích a webových stránkách spolku.

Budeme rádi i za fotografie z procesu tvorby, případných výletů za architekturou, kreslení v terénu, přednášek... Také uvítáme fotografie hotových úkolů pracovních listů.

Zpětná vazba je pro nás důležitá, proto s námi udržujte mailovou či telefonickou komunikaci.

DÁREK

Pro vaši návštěvu v Praze jsme pro vás připravili z bezpečnostních a organizačních důvodů návštěvní kartičky. Tuto stránku si celou ustříhnete z pracovních listů, vyplňte si přední stranu kartičky a vemte se jí do Prahy. Druhou stranu vyplňte na konci návštěvy a a pak nám jí odevzdejte. Je to zpětná vazba pro nás a jsme za ní vždy moc rádi. Na památku vám pak zůstane šňůrka, kterou od nás dostanete.

Na zadní straně této stříhací části také můžete najít jednoduché puzzle. Vystříhnete si jednotlivé dílky a můžete zkusit mezi sebou soutěžit, kdo složí obrázek rychleji.

Na obrázku je fotografie Tančícího domu v Praze. Postavil ho architekt Frank Gehry v roce 1992. Můžete ho najít na nábřeží v původní staré zástavbě. Stavba má představovat tančící pár - skleněná část představuje ženu a bílá muže. Mají přezdívku Fred a Ginger podle slavných tanečníků (Fred Astair a Ginger Rogers).

NÁVŠTĚVNICKÁ KARTA

HRAVÝ ARCHITEKT 2018, 100 LET HRAVÉ ARCHITEKTURY

Jméno

Příjmení

Datum návštěvy

Škola a třída

●

Obľúbený štýl architektúry

Co se mi letos líbilo

Co se mi letos nelíbilo

hravy
architekt

BUDOUCNOST

Nemáte ve svém městě nic, co byste chtěli namalovat?
Nevadí!
Co vám ve vašem městě chybí?
Co byste chtěli opravit a vylepšit?
Něco se vám nelíbí?
Tak to zbourejte a postavte něco nového!
Vaší fantazii se meze nekladou.
Teď jste architektky vy a můžete navrhnout, co se vám zlíbí.
Může to být ve stylech, které jsme vám představili, ale
klidně vymyslete svůj vlastní styl.

Něco málo pro inspiraci:

Park

Náměstí

Nákupní zóna

Dům

Zábavní centrum

Sportovní stadion

hravý
architekt

100 let hravé architektury

Mezinárodní výtvarně-architektonický projekt

100 LET HRAVÉ ARCHITEKTURY 1918 - 2018

www.hravyarchitekt.cz

2018

Obsahová náplň: Jan Šímr, Marta Kolmanová

Grafický design: Marta Kolmanová

Vydává: Hravý architekt z.s.

© Všechna práva vyhrazena.

Žádná část tohoto katalogu nesmí být reprodukována, kopírována a elektronicky šířena bez písemného souhlasu autorů

fotografie v pozadí: schodiště, Dům u Černé matky boží